



**Francisci Monacelli Eugubini J. U. D. Protonotarii
Apostolici, olim Ecclesiæ Venusinæ, ac deinde Æsinatis
Vicarii Generalis, &c. Formularium Legale Practicum Fori
Ecclesiastici**

In Quo Formulæ Expeditionum usufrequentium de his, quæ pertinent ad
Officium Judicis nobile, continentur ; Opus Episcopis, Vicariis Generalibus,
Aliisque Iurisdictionem quasi Episcopalem exercentibus: necnon
Confessariis, Parochis, Cancellariis, cæterisque in dicto Foro versantibus,
apprimè utile ...

In qua præter Supplementum Formularum Fori extrajudicialis, accesserunt
quamplures Formulæ Fori contentiosi, necnon nonnullæ litteræ Pastorales
non minùs utiles, quàm necessariæ gubernium Ecclesiasticum
assumentibus, ab eodem Auctore annotationibus auctæ, sacræ paginæ
oraculis, & Sacr. ...

Monacellus, Franciscus

Venetiis, 1707

R. P. D. Muto. Nullius, seu Senogallien. Bonorum. Lunæ 13. Junii 1695.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62423](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62423)

tius declaratur in eadem postrema de-
cisione.

Alexander Urfinus S. R. Decanus.

R.P.D. MUTO.

Nullius, seu Senogallien. Bonorum.
Lunæ 13. Junii 1695.

ARGUMENTUM.

Manutentio in bonis Emphyteuticis da-
tur hæredi ultimi investiti, quando le-
gitimè possidet, & non Domino di-
recto, ubi casus devolutionis non est
omniñò clarus, & agitur de bonis re-
novari solitis.

SUMMARIUM.

- 1 Manutentio datur ei, qui docet de an-
teriori possessione.
- 2 Possessio de facto apprehensa, & non
citato possessore anteriori, non est
manutenibilis.
- 3 Hæres ultimi Emphyteutæ si possidet,
non est possessione privandus, ubi ca-
sus devolutionis non est omniñò clarus.
- 4 Devolutio Emphyteutis redditur dubia,
quando agitur de bonis ab immemo-
rabilis renovatis.
- 5 Spes probabilis obtinendi renovatio-
nem sufficit ad obtinendam manu-
tentionem favore hæredis.
- 6 Solitum renovandi probatur enunciati-
vis Domini directi emissis in In-
strumentis Investiturarum.
Solitum renovandi importat necessita-
tem coactivam, licet Ecclesia reno-
vare contenderet, ibi.
- 7 Solitum renovandi probatur concordia
Antecessoris.
Concordia confirmata à Papa ex cer-
ta scientia, ligat etiam Successores,
ibi, & nu. seqq.
- 8 Error debet probari per claras proba-
tiones.
Error confessionis excluditur ex pluri-
bus, ibi.
- 9 Finita lmea, Dominus directus re-
novare adstrictus, proximioribus

pro renovatione non instantibus po-
test alterum investire.

- 10 Renovatio Investituræ non debetur,
quando res devolvitur ob commissum
hoc est ob culpam Emphyteutæ.

Dictio -- Aut alias est repetitiva simi-
lium, ibi.

Renuntiatio Consuetudini, & prescri-
ptioni etiam longissimi temporis non
comprehendit immemorabilem, ibi.

- 11 Constitutio Urbani VIII. la 51. prohibet
renovationes fieri de bonis jurif-
dictionalibus sine Beneplacito Apo-
stolico.

- 12 Bona Emphyteutica quando dicantur
de illis, quæ fuerunt per laicos ap-
podicata.

Instrumenta informia nullum gradum
probationis constituunt, ibi.

- 13 Exceptiones quæ petitorium respiciunt,
manutentionem in possessorio non
retardant, & n. 17.

- 14 Bona Emphyteutica Status Urbini re-
novantur hæredibus ultimi in vesti-
ti vigore Brevis Urbani VIII.

- 15 Cardinales ratione officii sunt perpe-
tuò addicti Romane Curie, & si
absunt de licentia, dicuntur in Ur-
be domicilium habere.

Verba possit, & valeat, quando ne-
cessitatem inducant, ibi.

- 16 Consuetudo immemorabili habet vim
legis, & statuti.

Actio realis, seu rei persecutoria ori-
tur, quando agitur impetio legis,
vel statuti, ibi.

- 17 Pluribus vocatis ad fideicommissum
bona relaxantur comparenti.

DECISIO XXXIV.

Castrum Leonis, mediamque Tur-
rim Miralbelli cum aliis bonis, Ju-
risdictionibus, & pertinentiis suis de di-
recto dominio Ven. Monasterii, seu Ab-
batiae Sancti Laurentii in Campo, quæ
prætermisiss antiquioribus Investituris
Dux Urbini Franciscus Maria de Ruve-
re, denique Marchio Hippolytus, &
demum anno 1621. Ducissa Livia ejus fi-
lia pro minimo, ac solito Canone, &
pro se, filioque suo Principe Federico,
& ne-

& nepotibus masculis ex eo nascituris, & usque in ejus tertiam generationem renovari obtinuerant juxta styllum, & consuetudinem Abbatiae, per istius Ducissae obitum, & per praemorientiam dicti Principis Federici devoluta praesupponens, clar. mem. Cardinalis Franciscus Barberinus tunc Abbas Commendatarius dicti Monasterii, eadem bona, de facto occupavit, per pluresque annos possedit, quod triangularem controversiam excitavit inter ipsum, ac Serenissimam Victoriam Liviae haeredem, & ex antedicto Federico filio neptem, Magnamque Ducissam Hetruriae inrelata Investitura anni 1621. comprehensam, necnon Marchionem Hippolytum Lantem ex Lucretia nominatae Liviae Sorore ortum; immissionem ipsi in his bonis privative debitam contendentem, quae cum per specialem commissionem à sa. mem. Innocentio X. reportatam huic Sacro, Supremoque Tribunali delegata extiterit, assumpta fuit coram bon. mem. Meltio die 14. Martii 1647. sub duplici, distinctoque dubio disputatio -- *An praefato Marchioni Hippolyto, seu Magnae Ducissae Victoriae in his bonis danda esset Immissio quae resoluta remanisset favore Magnae Ducissae, prout ex decisionibus impressis penes Paitell. in expedit. conf. civil. decis. 35. & 36. Reproposita verum Causa, & impugnante Abbate Commendatario solito, seu Consuetudinem immemorabilem, recensita bona renovandi proximioribus ultimi investiti sub eodem Canone, dilata fuit resolutio, atque junctum, ut super hujusmodi solito stricte informaretur, ut propterea compilatis desuper Processibus, ac compulsatis nonnullis Juribus, cum Partes postmodum absque ulteriori examine in Sacra Rota contentionem oretenus praevio assensu san. mem. Alexandri VII. compromiserint in RR. PP. DD. Cajetanum, & Fanum, isti plene, ac mature discussis meritis causae, atque per spatium quatuor fere annorum recognitis singulis Processibus super dicta immemorabili Consuetudine, ac Defensoribus utriusque Partis pluries auditis, Papae retulerunt, investituram praefatam esse validam, & immissionem esse contendendam*

Magnae Ducissae Victoriae, sicuti coram Meltio in tribunali nostro decisum fuerat, juncto onere Cardinali Commendatario, ut de fructibus usque tunc perceptis teneretur emere tot bona annui reditus scut. 300. ad Beneficium Abbatiae, & in hujusmodi laudi sequelam stipulata fuit solemnitas Concordia ab eodem Pontifice in forma specifica confirmata, in qua dimissa fuerunt Magnae Ducissae bona, ut in ejus narrativa expressè habetur, quod dicta consuetudo (sunt verba concordiae summario Eminentissimi Domini Cardinalis Medicei num. 13. litt. D.) postmodum plene justificata fuit, tam particularis respectu ad Castrorum, & Bonorum per plura Instrumenta Investiturarum ab anno 1303. & ex enunciativa, quae legitur in Investitura anni 1493. quam generalis, respectu Abbatiae, & Monasterii Sancti Laurentii, ac Mensae Episcopalis Fossempronien. ac aliarum Ecclesiarum Status Urbini, quae à 200. annis citra renovaverunt pro eodem Canone, & pluries renovare coactae fuerunt, ut ex Instrumentis, & Juribus, de quibus in duobus Processibus Compulsatis vigore Compulsoriae Rotalis, & ex aliis Instrumentis, & Juribus productis, ac infra dicto Summ. sub lit. E. subjungitur, quod nominati Judices Compromissarii eandem immemorabilem Consuetudinem recognoverunt, referendo etiam Papae merita Causae ibi -- *Qui vixit omnibus Juribus utriusque Partis cognita probatione dictae Immemorabilis, & eorum Agentibus, Procuratoribus, & Advocatis pluries auditis, & Causa, & illius meritis spatio fere quatuor annorum mature discussis, oretenus partibus dixerunt, & Sanctissimo Domino Nostro Papae retulerunt, Investituram praefatam esse validam, & Immissionem esse dandam Serenissimae D. Magnae Ducissae; ac ad ejusdem Concordiae, & Transactionis observantiam Cardinalis Barberinus postquam renunciaverat liti, ut supra in Rota vertenti coram Meltio, strictissime etiam Successorum nomine, pariter quoad enunciata, sub obligatione Camerali se adstrinxit, cit. Summ. lit. N. ibi -- Invalidari, seu quomodolibet impugnari, & illius executio quomodolibet, & sub quovis praetextu,*

textu, quod præmissa, & conventa ad favorem Serenissimæ D. Magnæ Ducissæ nullatenus retardari possit, sed ad ejus favorem, quoad omnia in Instrumento asserta enunciata, & conventa, & promissa, executioni semper demandari debeat, & infra lit. O -- Quam concordiam, Transactionem &c. cum omnibus, & singulis in hoc Instrumento contentis dictus Eminentiss. & Reverendiss. D. Card. Franciscus Barberinus uti Abbas, perpetuus Commendatar. d. Ven. Monasterii S. Laurentii in Campo, ac ejusdem Monasterii, & suorum Successorum in eo nominibus &c. semper, & perpetuo rata, grata &c. observare promisit, & pro quibus &c. idem Eminent. D. Card. Barberinus seipsum, ejusque in Abbacia Successores, & Abbates, ac dictum Monast. S. Laur. &c. in forma Canonice obligavit &c.

Hujusmodi Transactione secuta, statim Magna Ducissa Victoria facultati in eadem tributæ inhærens, possessionem relocatorum Bonorum accepit, illaque continuavit ad annum 1689. quo tempore per actum inter vivos solemniter gestum eandem transfudit in Eminentiss. Dominum Cardinalem de Medicis filium, atque in his, & aliis bonis in Statu Urbini degentibus, hæredem ab ipsa institutum præsentem, & acceptantem, abjecta constituti clausula, quam etiam repetiit in Codicillis, deinde conditis de anno 1693. eaque postmodum defuncta de anno 1694. dictus Dominus Cardinalis filius, ac hæres ad abundantiore cautelam, & absque præjudicio possessionis sibi per Serenissimam Matrem, ut supra translata, denuò possessionem apprehendit, & Eminentiss. D. Cardinalem Nigronum modernum Abbatem Commendatarium, tam coram R. P. D. Auditore Sanctissimi; quam coram me interpellavit ad sibi renovationem concedendam, dicto ejus Summ. num. 22. & 23. sed prætendens Eminentissimus Abbas, per dictæ Magnæ Ducissæ obitum factum fuisse devolutioni locum, neque Abbatiam ad renovandum teneri, seu compelli posse, renovationem repetitè postulatam denegavit, quod novam excitavit quæstionem inter d. D. Cardinalem Medicum, & Dom. Cardinalem Abbatem

Monacelli Form. Pars II.

Commendatarium, quæ cum tandem prævia Commissione avocatoria à Tribunali A. C. manu Sanctissimi Domini Nostri signata, & mihi directæ, delegata pariter fuerit Sacræ Rotæ in Summarissimo possessorio, & petitorio, prout Juris fuerit, appellatione remota, cum omnium DD. Voto decidenda proposui in hodierna Audientia Dubium -- An, & cui sit danda manutentio, quam PP. perpenfis Juribus hinc inde luculenter deductis, ac totius facti circumstantiis maturè pensatis, D. Cardinali Mediceo concedendam esse existimarunt.

1 Moti ex eo, quod ipse docet de anteriori possessione istorum bonorum acquisita, tam in Vita Magnæ Ducissæ Matris ex translatione sibi, ut dictum fuit, per eandem geminatè facta cum Constituti clausula. *Quæ veram, & manutentibilem possessionem transfert, ut advertit Rota in recent. dec. 335. n. 1. part. 9. In Forosempronien. Manutentionis 14. Januarii 1692. §. Stetit decidendi coram R. P. D. Meo Molines, in Bononien. seu Imolen. Bonorum 28. Januarii currentis anni §. De possessione coram Reverendissimo D. meo Decano, & in specie coram Martin. Andr. decis. 36. num. 7. ac decis. 61. num. 1. 2. & 7. quàm statim secuto ejus obitu; propterea, licet contra Dominum directum figatur, manuteneri in hac possessione debet, ad notata per Gratian. *discept. forens. cap. 736. num. 1. cum seqq. Manf. consult. 8. n. 3. de Luca de Emphyt. disc. 7. & in Supplem. disc. 61. & disc. 67. utrobique num. 2. Thomat. decis. 16. nu. 1. Rot. post Marchesan. de Commiss. part. 1. fol. 959. n. 1. & apud Poth. de manut. dec. 111. & 168. in utraque n. 1.**

2 Absque eo, quod obstare visa fuerit asserta possessio Abbatis Commendatarii; nam actualiter capta, redditur posterior, & spoliativa, tanquam de facto apprehensa, non citato D. Cardinali de Medicis in possessione existente, per ea, quæ firmat Rota coram Mantica *decis. 194. per tot. Martin. Andr. decis. 36. num. 8. Gregor. decis. 105. num. 20. Coccin. decis. 984. num. 6. Merlin. decis. 41. n. 10. & Cels. decis. 15. num. 4.* Proinde que nullatenus manutentibilis, vulgato c.

Ff licet

licet Causam 9. circa fin. de probat. Bartol. in l. si duo n. 4. ff. uti possidetis, Rota coram Gregor. dec. 449. n. 1. & rec. dec. 433. n. 17. par. 13. & dec. 50. n. 2. part. 16. & dec. 140. n. 19. par. 18.

3 Nec Civilis animo retenta pro recuperatione naturalis, secuto obitu postremi Investiti, opitulari potest Abbatii Commendatario Domino directo; nam recepta communiter distinctio est, quod, aut devolutio est omnino clara, & indubitata, eo quia constat de Dominio, & certo fine concessionis, quodque nulla competit exceptio, quæ impediatur deolutionem, & consolidationem Domini utilis cum directo, ac unionem possessionis naturalis cum civili, adeout possessor dicatur in mera contumacia, restituendi, & tunc nedum manutentio denegatur hæredi ultimi Emphyteutæ, sed illa conceditur Domino directo, quamvis possessionem apprehendisset auctoritate propria; seu dd. requisita, vel eorum aliquod cessat, aut turbidum adhuc est, tuncque manutentio debetur Emphyteutæ, aut illius hæredi, & successori, cui ad evitandos inanes circuitus, sola possibilitas victoriæ, suique Juris justificatio in petitorio Judicio sufficit, ut interim eidem sit concedendo manutentio; nam ubi casus deolutionis non est omnino clarus, & indubitatus, hujusmodi possessor minimè debet ejus possessione de facto spoliari, juxta distinctionem, quam faciunt Gratian. *discept. forens. cap. 736. n. 7. & 8. Fenzon. ad Stat. Urb. cap. 147. num. 24. Card. de Luca de Emphyt. citato discept. 7. num. 3. & in Supplem. discurs. 67. num. 16. alter de Luc. de lin. legal. par. 1. artic. 22. sub num. 2. §. Recepta distinctio est; Posth. de manutent. observat. 16. num. 41. cum seqq. Mans. consultat. 8. num. 3. Adden. ad Gregor. decisio. 105. litter. 4. Thoma decisio. 16. num. 16. illamque semper amplexa fuit Rota, & signanter coram Mantie. decisio. 194. à num. secundò, ad 12. ubi, quod prius examinari debeat, an possessio naturalis Domini directi sit reversa, & habeat locum pactum eam ingrediendi propria auctoritate, in Ariminen. Devolutionis 16. Februar. 1609. coram Sacrato penes Marchesan. de Commis. part. 1. fol. 459. num. 1. & 2. penes*

Posth. de manutent. decisio. 111. num. 8. & decisio. 168. num. 8. & 9. et decisio. 227. n. 6. decisio. 282. n. 7. decisio. 336. nu. 8. post Paitell. in expedit. Caus. Civil. dicta decisio. 36. n. 34. et 35. in rec. dec. 421. nu. 22. cum seqq. p. 11. et dec. 54. n. 21. part. 16.

4 In hypothefi, quidquid sit de terminatione lineæ, devolutio, vel excluditur, seu redditur prorsus dubia in hoc Summariissimo possessorio, nam agitur de Bonis ab Immemorabili tempore temper renovatis, atque Ecclesiæ per laicos subiectis, seu appodiatis; ita quod D. Cardinalis Mediceus filius, & hæres Magnæ Ducisæ Matris ultimæ Emphyteutæ, probabiliter potest in petitorio Judicio renovationem sperare, tam juxta hujusmodi solitum conforme etiam æquitati desumptæ ex littera Text. in lib. 1. §. Permittitur ff. de aqua quotid. et aestiva ibique Bartol. cæterique Scribentes, Cald. de Jur. Emphyt. lib. 1. g. 8. nu. 1. Gratian. *discept. cap. 477. n. 17. Marefcott. lib. 1. variar. resol. cap. 3. num. 1. cum seqq. Rota coram Coccin. dec. 1145. num. 1. in rec. decis. 317. num. 8. et 9. part. 9. decisio. 306. num. 4. part. 13. decis. 66. nu. 1. part. 15. et decis. 358. num. 2. part. 19. quam attenta ponderata qualitate Bonorum, ut sunt Text. in leg. quicumque, et leg. fin. Cod. de omn. agr. desert. lib. 11. et in cap. ad aures de reb. Eccles. non alien.*

5 Igitur cum probabilis esset spes D. Cardinalis Medicei renovationem obtinendi, non poterat Abbas Commendatarius possessionem de facto præoccupare, neque civili possessione, ac reconsolidatione domini utilis cum directo juvari, nam sola possibilitas renovationis, seu probabilis dubitandi occasio, quod competere potuisset, satis erat Domino directo à possessione abstinendi, ac D. Cardinali Mediceo, tamquam proximiori, & hæredi ultimi Emphyteutæ, atque etiam possessori manutentionem obtinendi, ut de communiori Sententia, quam firmant, Valasch. *consultat. 159. num. 29. cum seqq. ubi subdit, non teneri illum, qui revocationem petit, discedere ab Emphyteuti, nam dimissa difficiliter renovatur à Domino, Cald. de renovat. lib. 1. quæst. 10. sub num. 17. §. Ex quibus justissimum est,*

de Luc. de Emphyt. disc. 7. n. 8. in fin. & in Supplem. disc. 67. nu. 2. 15. cum seqq. Rota apud Posth. de manutent. disc. 111. n. 8. in fin. cor. Bich. decis. 411. num. 2. ubi, quod eo tantum casu conceditur manutentio Domino directo, quando incontinenti apparet, hæredem ultimi Emphyteutæ renovationem petere non posse, in recent. dec. 211. n. 3. circa med. part. 3. ubi, quod sicuti super renovatione facienda est discussio in petitorio ita durante hujusmodi discussione, manutentio hoc interim danda est hæredi, in Senogallien. Bonorum 21. Junii 1684. §. Verum coram Cardinali Matthæo, in qua licet decreta fuerit Domino directo manutentio, tamen illa conditionate concessa apparet, quatenus Emphyteuta intra terminum duorum mensium renovationem non petierit, & novissimè in Eugubina, seu Senogallien. Devolutionis 14. Januarii currentis anni §. His in articulo cum seqq. cor. R. P. D. meo Ursino; cui communiore Sententiæ quidquam non obstat Card. de Luc. disc. 61. de Emphyt. in Supplem. asserens, quod quoties prætenso renovationis non est clara, non competit hæredi ultimi Emphyteutæ manutentio, minusque insistentia in re, cum actio devolutionis esset clara, exceptio verò renovationis turbida; nam quidquid sit de illius applicatione, contradicit opinioni tot Doctorum, & Sac. Rotæ, & est sibi met ipsi contrarius, nam oppositum præcedenter firmaverat in discurs. 7. num. 8. in fin. & postea in discurs. 67. num. 2. & 15. adeout, cum consulendo scripserit ad opportunitatem Causarum, in proposito attendi non debet, sed quod Sacra Rota firmavit, Surd. conf. 403. n. 83. & 84. Gratian. disc. 104. n. 56. Posth. resol. Civil. 24. n. 35.

6 Quod autem in recensitis Bonis adsit renovandi solitum, seu consuetudo, & quidem coactiva ab immemorabili tempore, patenter, emergit ex confessionibus ipsorum Abbatum superlativam probationem constituentibus, & quidem in proportionatis actibus Renovationum emissis, signanter in illa anni 1493. Summ. Domin. Cardinalis de Medices num. 5. ubi asseritur, quod dd. Bona erant solita, & consueta concedi à tanto tempore cujus

contraria hominum memoria non existit, ac in subsequutis factis de ann. 1502. 1573. & 1598. dict. Summ. num. 6. 8. 9. in quibus exprimitur, quod eadem fiebant juxta consuetudinem, & styllum Abbatæ: tales enim enunciatiæ per Abbates emissæ in re adeo eisdem præjudiciali probant immemorabilem, cum vim famæ potiantur, ex allegatis per Addend. ad Gregor. decision. 51. num. 11. Rota in recent. decis. 245. n. 52. part. 9. decis. 509. n. 13. cum sequentibus part. 14. decis. 244. n. 7. & 9. par. 16. & coram san. memor. Alexandro VIII. decis. 125. num. 2. & 3. & ista probatio importat etiam necessitatem coactivam, licet Ecclesia renovare contenderet, Bald. in Auth. si quas ruinas sub n. 6. vers. 2. de Sacros. Eccles. Jal. in l. fin. sub n. 35. C. de Jur. Emphyt. Bero conf. 116. n. 4. lib. 1. Corn. conf. 250. n. 3. vers. tamen stante consuetudine lib. 3. Gozadin. conf. 75. n. 18. sub princ. vers. quia potest, Rota decis. 28. n. 9. apud Salgad. labyrinth. Credit. & in dec. 11. p. 2. rec. imò quando etiam Ecclesia vult pro se retinere, Fulgin. de Emphyt. tit. de renovat. q. 1. n. 30. in fin. Mant. de tacit. lib. 22. tit. 30. ad fin. vers. quod intelligitur, ubi testatur, sic coram ipso fuisse decisum in Rota.

7 Ulteriùs, & quod tollit omnem dubietatem, in relata Concordia inita inter Magnam Ducissam Victoriam, & Cardinalem Barberinum tunc Abbatem Comendatarium, hæc immemorabilis, & coactiva consuetudo renovandi narratur, ac confitetur inter Partes, ut ex verbis in principio expressis, & quod magis est, recognita fuit per RR. PP. DD. Cajetanum, & Fanum Judices Compromissarios, ex Processibus, aliisque Juribus tunc compilatis, ac compulsatis, eademque attentata Cardinalis Barberinus Comendatarius, cæteroque acerrimus Propugnator Jurium suæ Abbatæ, quorum defensionem strenuè susceperat, tum in Tribunali nostro sustinendo litem, quam quadriennio circiter coram Judicibus Compromissariis, deinde controversiæ, ac liti renunciavit, consentiendo Magnam Ducissam hæc Bona possidere, ac ex fructibus hoc medio tempore per ipsum perceptis, emi tot Bona annui redditus scut. 300. ad commodum Abbatæ;

Ff 2 tia;

tjæ; ex qua quidem Concordia adeo qualificata non potest hæsitari de vera, & concludenti probatione Immemorabilis, etiam coactivæ, ut eleganter Rota in recent. dec. 271. num. 15. in fin. cum sequentibus part. 10. & post Salgad. in labyr. Cred. decisio. 28. n. 9. Atque afficit ne dum Cardinalem Barberinum tunc confidentem, sed & ejus in Abbatia Successores, stante confirmatione Apostolica dictæ Concordiæ per san. mem. Alexandrum VII. facta, in qua cum fuerit insertus illius tenor, ut confirmatio dicatur ex certa scientia, ad gloss. in cap. Pastoralis, §. Præterea, versic. ex certa scientia de offic. deleg. Rota in recent. dec. 157. n. 7. part. 6. & cor. Bich. decis. 57. n. 4. ligat etiam Successores, potissimè cum transactio ipsorum etiam nomine gesta fuerit, ut respondit Alexander III. in cap. Veniens de Transact. ibique gloss. sub verb. confirmatam, Ferret. cons. 230. sub nu. 2. Adden. ad Gregor. decis. 152. nu. 4. Rota in recent. dec. 159. n. 4. p. 1. dec. 220. n. 29. p. 7. decis. 236. n. 3. p. 8. dec. 271. n. 14. & 15. par. 15. Royas dec. 335. n. 3. Merlin. decis. 480. nu. 1. Cels. dec. 68. nu. 2. & 3. Bich. dec. 57. n. 5. & dec. 70. n. 1. & 2. Cerr. dec. 162. n. 8. & in Romana Funeralium 4. Martii præteriti, §. Quia illa unita, coram R. P. D. meo Molines; Quin turbet, quod in relata confirmatione Apostolica legatur clausula-Citra innovationem, aut extensionem antiquarum Investiturarum. Nam hujusmodi clausula nihil obstat huic immemorabili stylo renovandi ab antiquis Investituris etiam desumpto, & per transfigentes confesso, respectu cujus non innovantur, minusque extenduntur antiquæ Investituræ.

8 Neque hujusmodi confessio Immemorabilis soliti emissa in memorata Concordia tam maturè, ac circumspectè gesta prætendi potest erronea; ultra quod enim obstat generalis regula, quod error debet plenè, & concludenter probari per claras, & præcipuas probationes Bart. in l. 2. nu. 10. Cod. de Jur. fisci. lib. 10. Rota coram Gregor. dec. 220. num. 4. coram Royas decisio. 73. num. 4. In proposito nedum talis probatio non concurrat, sed potius error removetur, ex quo confessio multipliciter adminiculatur, & signanter ex

qualitate, ut infra, Bonorum, quod fuerint de illis per laicos Ecclesiæ appodiatis ex Investituris illorum incæptis ab ann. 1303. ex dd. enunciativis emittis in Investituris annorum 1573. 1598. & 1621. ex lapsu quatuor, & ultra Sæculorum, quibus nunquam apparet, Abbates, tam Monasteriales, quam Commendatarios, Bona penes se retinuisse, sed semper eadem renovasse, necnon ex Processibus desuper compilatis, & per dd. Judices Compromissarios recognitis, ex Laudo in istius Immemorabilis soliti sequelam emisso, & per Partes mediante dicta Concordia specialiter emologato, ex Confirmatione Apostolica san. mem. Alexandri Septimi, atque demum ex probitate Cardin. Francisci Barberini tunc Abbatis Commendatarii transigentis, & confidentis, quem verisimile non est, præjudicare voluisse Juribus suæ Ecclesiæ, quando contra Magnam Ducisam illorum defensionem susceperat, atque acriter litem in Tribunali nostro, ac discussionem quadriennio circiter coram Judicibus Compromissariis sustinuerat, ut de aliis Præfatis dixit Rota in rec. d. 329. n. 8. p. 9. dec. 809. n. 17. & 18. p. 18. & in Marsicana, seu Nullius Beneficii 7. Junii 1686. §. Duplici alia, in fin. coram Reverendissimo Turonen. & in Firmana Jurisdic. 14. Junii 1688. §. Minus obstat, cor. bon. mem. Rondonino, ut confessio ex his adminiculis suscita nullo modo dici possit erronea, quinimò, præclusa etiam confirmatione Apostolica, liget tam Abbates confirmantes, quàm ejus Successores ad gloss. in cap. dudum il secundo; ibique Doctores de Elect. latè de Angelis de Confess. lib. 3. quæst. 2. num. 6. Rota coram Duozett. Sen. decisio. 215. num. 6. coram Carrill. decis. 126. num. 3. coram Gregor. decis. 506. pariter nu. 3. coram Cardin. Cervo dec. 161. num. 6. & in recent. dec. 340. num. 6. & 7. p. 15. Vel saltem dum error non est clarus, sed disputabilis ex prædictis, dici non potest, quod deficiat in hærede spes renovationem obtinendi, & quousque in petitorio decisum sit, prædictam confessionem esse erroneam, retardari non debet manutentio, ut notat Posth. de manut. obser. 65. num. 12. Rot. dec. 205. in fine coram Scraph. 9 In nihilo refragante, quod Abba-

tes pro tempore post terminatas lineas investitorum bona concefferint Personis extraneis, cum primo loco investiverint Raynaldum Brunfort, secundò illos de Castracanis, & tertio DD. de Ruvere, ut si dicta immemorabilis consuetudo renovandi extaret proximiores investiti fuissent; quoniam non exinde excluditur, quod Castracani fuerint proximiores de Brunfort, & ab illis ad Familiam DD. de Ruvere bona transiverint per viam alienationis in hoc Casu licitæ, consentiente Domino Directo, etiam in præjudicium proximiorum, Cald. de Jur. Emphyt. lib. 1. q. 5. n. 3. Rota in recent. dec. 357. n. 83. par. 11. & dec. 218. n. 13. par. 16. quodque hi omnes non essent hæredes ultimi Investiti, prout talis exclusiva probatio errorem alleganti incumbere, & insuper non probatur, proximiores investisse pro renovatione, adeout iis non instantibus, valeat Dominus directus etiam renovare, adstrictus alterum investire, Rota coram Merlin. decis. 353. num. 54. ubi concordan.

10 Minus adversantur pacta adiecta in antiquis renovationibus seu Investituris, in quibus Emphyteuta renunciassent præsupponitur cuilibet consuetudini, aut præscriptioni etiam longissimi temporis cogendi Dominum ad renovandum, ac facultatem Abbatibus tribuisse possessionem bonorum propria auctoritate accipere, & illa retinere, vel aliis concedere etiam ad exclusionem hæredis ultimi Investiti; nam omisso, quod in quamplurimis renovationibus talis potestas non legitur concessa Domino directo; in novissima concessione anni 1621. de cujus terminatione disputatur, facultas videtur Abbati Commendatario tributa dumtaxat in casu, quo res devolveretur ob Canones non solutos, vel ob pacta non servata, aut alias propter similem caducitatem resultantem ex Commissio, ibi: Si aliquo tempore res, & bona prædicta ad eandem Abbatiam devolverentur per Canonem non solutum, vel pacta non servata, aut alias &c. Summ. D. Card. de Medicis num. 10. litt. L. Quod est conforme dispositioni Juris, nam renovatio non debetur, quando res devolvitur ob Commissum, & sic ob culpam Emphyteutæ, Surd. consil. Monacelli Form. Pars II.

181. n. 19. & sequentibus, Gratian. d. script. 88. num. 31. Fulgin. de Jur. Emphyt. tit. de renovat. quest. 1. num. 15. Rota coram Durand. decis. 531. n. 3. & in rec. dec. 218. num. 7. par. 16. & decis. 107. num. 1. par. 17. & non excludit Immemorabilem renovandi in Casum, ut hic, terminationis lineæ, qui sub altero devolutionis ob commissum minimè compræhenditur, in specie, Marecott. variar. resolut. lib. 1. cap. 3. num. 25. in fin. bene Rota coram Seraphin. dec. 610. num. 2. cum sequentibus. Non attenda illa dictione -- Aut alias; nam est repetitiva similibus qualitatum, culpam, & dolum Emphyteutæ involventium, non autem se extendit ad casum terminationis lineæ prorsus diversum, Barbof. dict. 26. n. 2. cum sequentibus, Surd. decis. 274. num. 4. Sperell. decis. 156. sub num. 41. & seqq. Rota coram Priol. decis. 221. num. 6. & decis. 378. num. 14. ac coram Coccin. decis. 444. num. 3. Neque obsistentibus antiquioribus Investituris, in quibus legitur pactum utrunque casum amplectens, quia eadem in hac parte nullum effectum fuerunt effectum, nam Abbates nunquam pro se ipsis bona retinuerunt, sed semper renovarunt, etiam pro parvo Canone, prout ostendunt quatuor Investituræ annorum 1493. 1573. 1598. & 1621. ac recognoverunt Judices Compromissarii, qui nihilominus immemorabilem consuetudinem adfuisse retulerunt, ac laudarunt, & Cardinalis Franciscus Barberinus, cui hæc omnia innotuerant, nedum liti renunciavit, sed, quod magis est, in Concordia hanc immemorabilem consuetudinem confessus fuit, ipsamque Concordiam cum omnibus enunciatis, etiam successorum nomine observare promisit. Renunciatio verò consuetudini, & præscriptioni etiam longissimi temporis non compræhendit immemorabilem, quæ est speciali mentione digna, plenè Cancr. var. res. p. 3. c. 4. num. 39. cum seqq. & Rota coram Coccin. dec. 864. n. 4. & 5.

Rursus dicta immemorabilis nec excluditur, ex renunciatione investituræ, quam Dux Franciscus Maria Junior cum Sororibus fecit anno 1598. in manibus Abbatis tunc temporis, ut ex hac remissa censeatur immemorabilis renovandi ex

decis. 357. num. 88. & sequentibus part. 11. & decis. 202. num. 4. part. 18. Quoniam renunciatio facta non fuit ab ultimo investito, neque agitur de renovatione occasione devolutionis, in quibus terminis loquuntur Decisiones in objecto adductæ, sed de renovatione sequuta ad solum finem, & effectum, ut per dominum directum fieri posset renovatio, quod non tollit immemorabilem consuetudinem renovandi tunc vigentem, præsertim in præjudicium D. Cardinalis Medicei, qui renovationem non petit tanquam hæres, seu proximior dicti Renunciantis, sed Magnæ Ducissæ Matris ultimæ investitæ.

11 Istamque consuetudinem immemorabilem super his bonis Jurisdictionalibus nec tollit dicta Constitutio san. mem. Urbani Octavi in ordine 51. nam eadem solum prohibet, renovationes in his Bonis fieri sine Beneplacito Sedis Apostolicæ, ut explicat Rota post Salgad. in labyr. Credit. decis. 28. num. 15. §. Minus obstat cum sequentibus, & decis. 29. num. 23. in fin. ac num. 24. & ita cum D. Cardinalis Mediceus habeat Beneplacitum san. mem. Clement. X. relatum in ejus Summ. n. 26. eidem Constitutio non obstat, ut advertitur in mox citatis Decisionibus.

12 Quo verò ad qualitatem bonorum, quod sint de illis Ecclesiæ per laicos ut supra appodiat, seu subiectis pro reportandis ipsorum conservatione, & defensione, resultare visum fuit, tum ex minima recognitione duorum solidorum, sub initio conventa ratione Canonis pro bonis Jurisdictionalibus, & redditus valde considerabilis, tum ex firmata consuetudine immemorabili renovandi, tum etiam ex peculiari conventionem, seu provisione contenta in investitura anni 1303. Summ. D. Cardin. de Mediceis num. 1. litt. D. quod si inter hæc Bona reperirentur aliqua ad Concessionarios spectare, intelligerentur donata; juncta præsertim obligatione super ab Ecclesia suscepta, defendendi, & authorizandi Bona ab omni præensione hominum in judicio, & extrà; quæ sonat in Tutelam, & protectionem, ac samam hujusmodi appodiationis. Non subsistentibus præsupposita

concessione istorum Bonorum per Othonem Imperatorem Ecclesiæ facta, ac Sententia Episcopi Fanen. seu Brevibus Gregorii Noni, Gregorii Undecimi, & Leonis Decimi, cum documenta desuper exhibita sint informia, & tamquam talia nullum gradum probationis constituent in contrarium, Rota coram Pamphil. decis. 586. n. 6. & coram Bich. decis. 33. n. 32.

13 Sed quatenus prædicta dubium aliquod paterentur in petitorio, sufficiunt tamen, & superabundant ad favorem Domini Cardinalis Medicei in hoc Summarissimo Judicio mantentionis, ex superius allata regula, quod sola renovationis possibilitas, seu probabilitas sufficit ad mantinendum in possessione hæredem ultimi investiti, & quia exceptiones contra hanc immemorabilem consuetudinem, ut supra firmatam oppositæ, petitorium respiciunt, inefficaces proinde remanent mantentionem, atque aliud privilegium remedium eidem impediendi, Rota in d. dec. 36. n. 43. & 47. post Patell. & coram Bichio dec. 670. n. 24.

14 Ex his itaque frustraneum PP. cenfuerunt examen assumere, an etiam in prædictis Bonis competat Domino Cardinali de Medices renovatio vigore alterius Brevis san. mem. Urbani Octavi prohibentis singulis Ecclesiis Status Urbini Bona etiam Jurisdictionalia retinere, eisdemque coarctantis ad renovandos hæredes ultimi Investiti, de quo penes Patell. in expedit. caus. Civil. decis. 7. & meminit Cardin. de Luca de Emphyt. discurs. 5. & 8. Rota in recent. decis. 90. & 154. part. 15. ac coram Celso decis. 192. num. 3. Animadvertentes tamen ex hoc capite, nec denegandam pariter dicto Domino Cardinali mantentionem, cum deducta per Defensores Abbatis Commendatarii pro declinanda dispositione hujus Brevis altiore exquirant indaginem ad opportunum petitorii Judicium, propterea remittendam; nam licet firmare contentur, Breve non comprehendere tam hæc Bona, cum ante illius publicationem essent ei recensita lite inter Magnam Ducissam, & Cardinalem Barberinum, & extrà statum Urbini existant; quàm dict. D. Cardinalem de Medices, tam-

tamquam forensem; Replacit tamen è contra Scribentes pro Domino Cardinali, quod respectu Bonorum prædicta lis remanserit per Concordiam extincta, ut factò loco novæ devolutioni, renovatio sit concedenda, & existentia Bonorum extra Statum Urbini desumpta ex nonnullis enunciativis, quod sit in Diæcesi Fanen. destruat ex aliis, quod existant in Diæcesi Senogallien. magis recognoscendis in petitorio Judicio.

15 Quo verò ad D. Cardinalem, quod similis forensitatis objectio data etiam alias fuerit Magnæ Ducissæ, & per Rotam ad petitorium remissa, ut in dicta decis. 46. num. 43. post *Paitoll.* quodque habitatio, seu domicilium sufficiens ad fruendum beneficio relati Brevis Urbani ex Rota in recent. decis. 90. in fin. part. 15. in eodem D. Cardinali concurrat ratione Cardinalitæ Dignitatis, quam substat, in vim cujus sit perpetuò additus Romanæ Curia, in qua retinet Palatium apertum, & instructum, & ab eadem Curia abesse non possit absque licentia Papæ per notam Constitutionem san. memor. Innocentii X. in ordine 15. Bullar. tom. 5. ut licentia desuper obtenta concurrente dici debeat in Curia domicilium habere, juxta deducta per Gratian. discept. 484. n. 16. cum seqq. Card. de Luca de Regul. disc. 73. n. 11. Laurent. decis. Aven. 240. n. 4. & 5. Rota in recent. decis. 188. n. 7. & seqq. part. 17. & decis. 90. num. 5. & 6. & decis. 431. n. 1. cum seqq. part. 18. Omnemque difficultatem submoveri ex dispensatione obtenta per Breve san. memor. Clementis X. vigore cujus D. Cardinalis licet forensis habitatus fuit ad recipiendam istorum Bonorum renovationem, quod Breve licet directum fuerit Abbati Commendatario cum verbis -- *possit*, & valeat renovationem facere: nihilominus dispensatio prætendi nequeat facultativa Abbatis, sed simplex & absoluta, nam ex superius adductis, Abbas renovare tenetur ab immemorabili, ut secundum hanc subiectam materiam hujusmodi verba necessitatem importent, ex Aretin. in leg. Gallus sub num. 3. ff. de liber. & posth. Gratian. discept. 630. num. 6. Cyriac. controv. 548. num. 15. & controv. 689. num. 122. Surd. decis. 268. num. 13. Rota in recent.

decis. 48. num. 6. part. 2. coram Duno. Jun. decis. 342. num. 5. ut ex his replicationibus ambigendum non veniat Brevis Urbani articulum, exquirere altiorum indaginem, & proinde manutenendum in possessione hæredem ultimi investiti, ex superius firmatis.

16 Quæ omnia removere non valuit præsupposita incompetencia actionis realis in Domino Cardinali Mediceo pro petenda renovatione, nam contrarium ostenditur, quidquid enim sit de renovatione debita vigore pacti, seu æquitatis, quoties, ut in hypothesi, renovatio petitur in vim consuetudinis immemorabilis habentis efficaciam Legis, Statuti, vel alterius cujuscumque Tituli melioris de Mundo ad Bald. in Auth. si quas ruin. n. 4. Cod. de Sacros. Eccles. Andreol. controv. 145. num. 49. Fulgin. de Jur. Emphyt. tit. de renovat. quest. 1. n. 30. in fin. Rota recent. decis. 11. n. 2. cum seqq. part. 2. & in specie coram Coccin. decis. 1609. num. 1. hoc enim casu cum ex Imperio Legis, vel Statuti oriatur fortior parendi obligatio, competit etiam actio realis, seu rei persecutoria, ut ex Teorica Bartol. in l. 1. §. Permittitur ff. de aqua quotid. punctualiter distinguendo tradunt Card. de Luca de Emphyteut. discept. 67. nu. 16. & 17. Rota discussoria in articulo coram Ninor. decis. 48. num. 10. cum seqq. coram Priol. decis. 387. num. 20. & 21. decis. 132. num. 8. cum seqq. part. 14. decis. 81. num. 42. & seqq. part. 19. Et novissimè in Eugubina, seu Senogallien. Devolutionis 14. Januarii currentis anni §. Hæc namque est differentia cum sequentibus coram R. P. D. meo Ursino, ubi de ratione & in fortioribus terminis; nam in illius casu Dominus Directus possidebat auctore Prætoris in vim mandati de associando confirmati per aliud de manutenendo, & nihilominus hæres ultimi Investiti post longam possessionem Domini Directi reintegrationem obtinuit in actione reali.

17 Demum minoris ponderis detegitur altera exceptio fundata super Concursum ad renovationem Domini Principis Lantes, & forsitan aliorum, ut dum discutienda sint Concurrentium Jura, hoc interim manutentio dari debeat Abbati Commendatario Domino Directo,

tum quia hodie quæstio est super articulo simplicis manutentionis, in qua, cum D. Cardinalis Mediceus possideat, habeatque pro se immemorabilem renovandi, ac sit filius, & hæres Magnæ Ducissæ postremæ investitæ, manutentionem obtinere debet, posthabitis, seu missis concurrentium exceptionibus ad petitorium, ut in specie Rota d. dec. 46. num. 47. post Paitell. Tum etiam quia dictus D. Princeps, & alii in Tribunali nostro non sunt in Causa, sed tantum ex prætenforibus, D. Cardinalis Mediceus pro manutentione instat, ut eidem propterea liceat Bona retinere ad exclusionem Ecclesiæ Dominæ Directæ, cui nullum præjudicium generatur potius unum, quàm alterum renovandi exemplo plurium ad fideicommissum vocatorum, ut si unus tantum compareat eidem Bona relaxantur juxta modum, de quo Surd. consil. 359. n. 15. cum seqq. Rota coram Durano dec. 448. n. 10. coram Royas dec. 378. & in recent. dec. 318. n. 4. cum seqq. p. 17.

Et ita Manutentionem Domino Cardinali Mediceo concedendam esse PP. omnes Suffragantes authumarunt, auditis Partibus acerrimè hinc inde informantibus.

R. P. D. ANSALDO.

Urbanien. Archipresbyteratus.
Veneris 17. Maii 1697.

ARGUMENTUM.

Referuntur signa loci Ecclesiastici,
& laicalis.

SUMMARIUM.

- 1 Confraternitas attentæ antiquitate, & visitationibus Ordinarii, in dubio præsumitur erecta auctoritate Episcopi.
 - 2 Confraternitas præsumitur Ecclesiastica, quoties habet Ecclesiam cum Altaribus.
 - 3 Confraternitas præsumitur Ecclesiastica, ubi omnes Sacerdotes ad celebranda Divina officia admittuntur indifferenter.
- Confraternitas præsumitur Ecclesiasti-

ca quando habet Campanile cum Campana, ibi.

- 4 Confraternitas præsumitur, imò dicitur Ecclesiastica, quoties Ordinarius habet institutionem, & destinationem Officialium.
- Item quando Episcopus absque contradictione illam liberè visitavit ad instar aliorum locorum Ecclesiasticorum, ibi.
- 5 Confraternitas laicalis potest absque solemnitatibus alienare res suas.
- 6 Confraternitas laicorum si in alienatione honorum adhibuit beneficium Episcopi, vel Apostolicum, dicitur Ecclesiastica.
- 7 Judex Ecclesiasticus habitualiter, & competens etiam inter laicos litigantes, quorum causas potest judicare mediante partium prorogatione, vel consuetudine.
- 8 Confraternitas præsumitur Ecclesiastica, quando lites activè, & passivè fuerunt introductæ, & decise in Tribunale Ecclesiastico.
- 9 Item quando solvit Decimas Papales.
- 10 Enunciatiivæ junctæ cum factis positivis probant.
- 11 Enunciatiivæ sine assertionibus Ordinariorum emissis in actu visitationis multum defertur.
- Institutio facta per Ordinarium Presentati; cum enunciatiiva quod Confraternitas Patrona esset laicalis, probat laicalitatem, ibi.
- 12 Enunciatiiva Papæ in Bulla contenta, probat loci laicalitatem, præsertim si materia fuit examinata in Congregatione Concistoriali.
- 13 Confraternitas in dubio potius præsumitur laicalis, quàm Ecclesiastica.
- 14 Ecclesia, & Campanile, quando sunt signa Ecclesiasticitatis.
- 15 Confraternitas solvens collectus communitalis, præsumitur laicalis.
- Confraternitas Ecclesiastica non potest se subicere statuto laicali, ibi.
- 16 Notario attestanti de actis gestis absque expressione Cause particularis non creditur nisi acta exhibeantur.
- De minimis non est curandum, ibi.
- 17 Conjecturæ, quæ ab aliis in contrarium